

คำวินิจฉัยของศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘ / ๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายวิทยา ศิริพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายวิทยา ศิริพงษ์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมชาย สุนทรวัฒน์) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า

นายวิทยา ศิริพงษ์ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมชาย สุนทรวัฒน์) ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๕๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒

นายวิทยา ศิริพงษ์ เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ และจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๓

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบพบว่า นายวิทยา ศิริพงษ์ ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้นายวิทยา ศิริพงษ์ ทราบและให้ชี้แจง

ข้อเท็จจริง รวม ๒ ครั้ง คือ (๑) หนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๓๘๔ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ และ (๒) หนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๑๑ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓

นายวิทยา ศิริพงษ์ มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า มองข้ามโดยคิดว่าไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและขอยอมรับผิดชอบทุกประการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ เห็นว่า คำชี้แจงของนายวิทยา ศิริพงษ์ ที่ว่ามองข้ามโดยคิดว่าไม่ต้องแจ้งและขอยอมรับผิดชอบทุกประการนั้น ย่อมไม่อาจทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นเป็นประการอื่นได้ ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่า นายวิทยา ศิริพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ข้อกฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งบัญญัติว่า

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงมีมติรับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือหรือถือว่าได้รับหนังสือ

นายวิทยา ศิริพงษ์ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. เหตุผลสำคัญที่ข้าพเจ้ามิได้ยื่น ฯ เพราะข้าพเจ้าเข้าใจผิดโดยคิดว่าไม่จำเป็นต้องยื่นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากข้าพเจ้าได้เคยยื่นไว้แล้วเมื่อครั้งรับราชการในตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้อยู่แล้ว

๒. ความเข้าใจผิดดังกล่าวข้างต้น เกิดขึ้นเพราะข้าพเจ้าขาดความรู้และเวลาเบี่ยงเบนเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ฯ จึงมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามนัยข้อกำหนด ฯ เพราะตลอด ๓๐ กว่าปีที่ข้าพเจ้ารับราชการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้าพเจ้าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และยึดปฏิบัติตามระเบียบของราชการโดยตลอด จนกระทั่งเกษียณอายุเมื่อปี ๒๕๓๘ โดยปราศจากข้อต่างพร้อย

๓. ข้าพเจ้าขอเรียนว่า ข้าพเจ้ามิได้ตั้งใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุผลที่ผู้ถูกร้องใช้ในการชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ เพราะเข้าใจผิดว่าผู้ถูกร้องมีจำเป็นต้องยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองครั้งนี้อีก เพราะเคยยื่นบัญชี ฯ ไว้แล้วเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเพราะผู้ถูกร้องขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ฟังไม่ขึ้น เพราะผู้ถูกร้องเคยเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และเมื่อเข้ามารับตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญใหม่ น่าจะมีความเข้าใจเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญใหม่ดีกว่าประชาชนทั่วไป

นอกจากนั้น เนื่องจากนายวิทยา ศิริพงษ์ ผู้ถูกร้อง เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ครั้งแรก กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันคือ ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้อง มิได้ยื่นบัญชี ฯ ครั้งแรกภายในระยะเวลาดังกล่าว จึงเป็นการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แล้ว และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบทันที ผู้ถูกร้องก็ต้องพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ฯ ครั้งแรก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายวิทยา ศิริพงษ์ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ